

Komandi partur

Komand viku verður fyrsti partur av frásøgn um, hvussu tað var at vera barn hjá Rikku og Victor Danielsen.

kongaligur loðsur. Umframt vóru 10 dekkarar og Mara, sum var kokkadrongur. Tað gekk skjótt at fáa alla útgerð umborð og longu sama kvøld varð lagt frá landi til Bjarnoyinna.

Trolarin svaraði á ongan hátt til til hansara flotta navn. Umstøðurnar umborð vóru rættiliga vánaligar. Tað vardi ikki leingi til Mara fann útav, at gerandisdagurin umborð á einum lítlum rustaðaðum trolara á einum stórum og kældum havi, var munandi minni spennandi enn at sigla við farmaskipum, har tað javnan var komið inn í spennandi havnir í fremmandum londum.

Tann havnin, teir og hinir trolararnir hjá Gismondi komu til við Grand Fleet var serliga Petsamo.

veiðuvirðið. Og tá útgerðin og serliga spøluni vóru í serliga ringum standi, var veiðan har eftir við mistum fiskidøgum og harvið minni inntøku.

Heilt galið var tað í august 1938, tá ið ein av hinum trolarunum hjá Gismondi, Enrico Gismondi, kom til Hammerfest og ketilin var fyrigingin. Teir 16 froyingarnir rýmdu av. Teir vildu ikki avstað aftur sum stóðan var. Tað hevði fyrr verið galið við ketlinum. Skiparin, Mortan á Argjum, kravdi, at froyingarnir fóru umborð aftur, men teir noktaðu. Tá ið teir kravdu at verða avroknaðir, noktaði skiparin og sigldi trolaran til Honningsvaag, har myndugleikarir søgdust at hava lagt hald á trolaran.

Aftaná havi eg mangan hugsað um teir trolaraskiparar, sum mær untist at hitta har uppi, menn sum Dia á Vertshúsinum, Kvívíks Tummas, Mortan í Hvannasundi, Jóannes Ártung og aðrir, sum landaðu til hendan italiumannin, sum forrestin beyð mær starv hjá sær í Italia, tó at eg ikki vildi taka av, m.a. tí kríggið nærkaðist.

Eg misti bæði pápa og tveir brøður í fyrra krígunum, og vit eldru loyva ikki einum nýggjum kríggi, svaraði Gismondi mær á norskum.

Jóannes Ártung var giftur við kendu fakfelagskvinnuna Andreu Ártung. Hann var tjóðskaparlíga sinnaður, og trolarin, hann var skipari á, flaggaði við føroyska flagginum umframt tí italienska.

vóru kokkarnir, sum høvdu skuldina. Teir høvdu bílagt munandi minni proviant, enn Brockie sjálvur hevði biðið um.

Annars greiðir hann frá tí provianti, sum var umborð. Her var m.a. fryst oksakjót. Hetta hevur verið nokk so framkomið fyri 80 árum síðani.

Gismondi mintur

Gismondi doyði í 1950.

Reiðarin á Tvøroyri, Tummas F. Thomsen, hevði minningarorð um hann í Føroyatíðindi, sum kom út í Suðuroy. Hann segði, at Gismondi hevði havt avbera stóran týðning fyri Tvøroyri. Hetta varð eisini virðismett, tí fløggini á Tvøroyri fóru í hálva stong, tá ið boðini komu.

Gismondi fekk italiumenn eftir nógv stríð at keypa og eta bleytan saltfisk heldur enn grótharðan klippfisk.

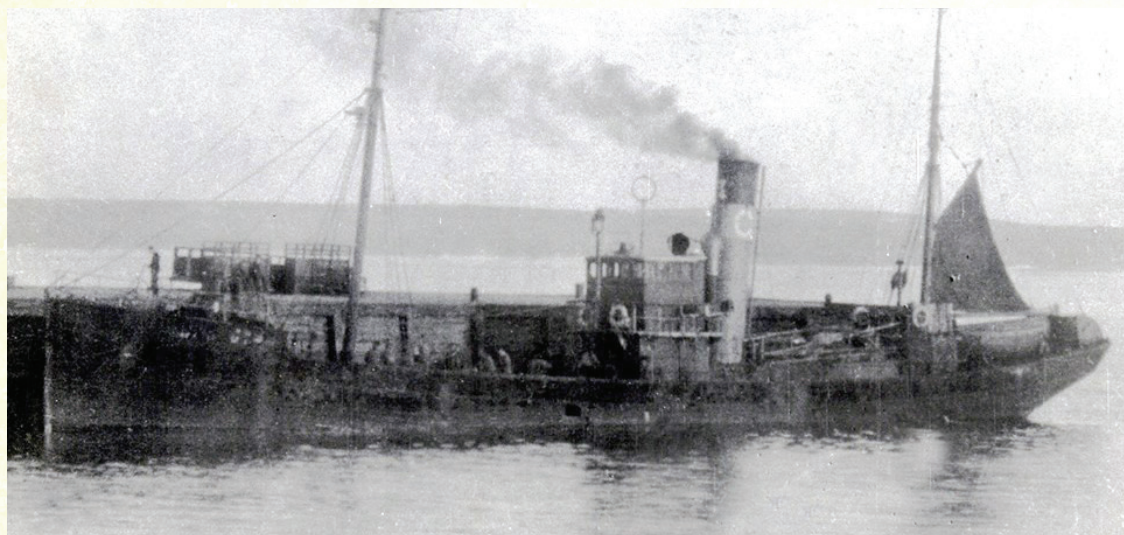
Eitt skifti keypti hann í fleiri ár alla framleiðsluna av saltfiski hjá froyingum. Hetta kom serliga væl við undir spanska borgarakrígunum, tá ið eingin fiskur kundi sendast tann vegin. Tað áhugaverda er eisini, at deyðsboðini vóru send til Rudolf Niclasen, ein av oddamonnunum í AT, tann stóra arbeidarafyrirøkkan á Tvøroyri, og sosialistur um ein hál, meðan Gismondi hevur verið tað mótsatta. Teir høvdu havt

Tað kundi standa nógv á í kulda og ísi. Her er er Grand Fleet yvirisaður.

gott samstarv og vóru blivnir væl.

Mara fór aftaná kríggið saman við nógvum øðrum froyingum á stórhvalaveiðu í Suðuratlants-havinum. Hetta koma vit aftur til seinni.

Grand Fleet var ein av teimum heilt gomlu ensku trolarunum. (Myndirnar av Grand Fleet eru frá Great Grimsby Fishing History.)

Mara treivst ikki so væl, og hann skrivur tann 5. mai 1938 til systir sína Hjørdis, sum var gift við Hákun Djurhuus, m.a.:

Det er ikke meningen, at vi skal hjem før engang i Oktober, men så galt bliver det forhåbentligt ikke. Vi sejler ind til Petsamo med vores last, og en stor båd fra Italien tar så fisken og sejler den til Italien.

Kære søster, det er meget kedeligt at sejle med sådan en Trawler, men det som nu holde mig oppe er, at jeg fik den glade hilsen fra Fader, at Arne Sørensen (ein kunningi) vil vente paa mig og prøve at skaffe mig hyre, naar jeg kommer hjem igen.

Tað mest spennandi við hesum trolarum var, tá ið komið varð í havn, og teir kundu hitta froyingar, sum vóru við hinum trolarunum, sum vóru inni. Tað vóru eisini føroyskir trolarar. Tá kundu teir vitja hvønn annan og frætta tíðindi frá tí posti, menninir fingi.

Millum teir landsmenn Mara kom at kenna frá hesi tíðini við Grand Fleet var Albert Sørensen úr Kaldbak. Teir báðir komu seinni at sigla saman í farmasigling til Amerika.

Menn rýmdu av

Manningin fekk jú lön í mun til

Tíggju av teimum rýmdu froyingunum komu heim við ferðamannaskipinum Lyru, og hinir fóru við øðrum skipum í Noregi.

Mara mátti halda út umborð á Grand Fleet til seinast í árinum. Fyrst var farið frá Svalbard við kós móti Noregi. Haðani var kósinn sett móti Føroyum tann 27. september. Men ferðin heim var long. Veðrið var vánaligt, og skipið var tungt lastað av fiski. Ferðin til Leith vardi heili 11 samdøgur.

Áðrenn var føroyska manningin sett av í Havn, og italienska flaggið, sum hevði hingið í mastri inni allan túrin, varð tikið niður.

Tað gekk illa við Grand Fleet. Skipið varð tikið til krígssigling og fekk kanón. Men tað varð seinni søkt av einum týskum kavbáti 35 fjórðingar í útnyrðing av Hebridunum, ein maður lat lív.

Jens Pauli á Reyni í Petsamo

Tað vóru eisini føroyskir trolarar, sum veiddu í Barentshavinum og sum landaðu til Gismondi í Petsamo. Jens Pauli á Reyni arbeiddi í Sjóvinnubankanum og varð í 1939 sendur til Petsamo at kanna viðurskiptini hjá føroysku trolarunum. Jens Pauli greiddi m.a. frá:

Men kríggið kom nakrar fáar vikur seinni, og tað eydnaðist ikki at fáa allan tann landaða føroyska trolarafiskin umborð á farmaskipið, tí skiparin tordi ikki sigla fullfermdur innanskers í Noregi ella uttanskers í Norðuratlants-havi. Hetta var samtundis endi á hesum italienska ævintýrinum.

Annars lat Jens Pauli illa at, at tað gekk seint at landa italiensku trolararnar. Frá tí teir komu inn og til teir fóru úr aftur gingu 12-14 dagar.

Jens Pauli segði eisini, at føroysku trolararnir høvdu nógv vakrari fisk enn teir italiensku.

Fingu fryst kjøt

Tað vil so vera, at tað vildi altíð vera okkurt sum ikki riggaði umborð. Í Dagblaðnum í 1938 var greitt frá, at meðan teir lógu á Havni var ein ósemja umborð á Enrico Gismondi. Fyrst fóru teir báðir italiensku kokkarnir í land. Síðan komu tveir froyingar umborð. Teir rýmdu eisini í land. Fyri teir komu tveir aðrir froyingar við sum kokkar. Umrøddi Albert Sørensen var annar teirra.

Spurningurin var um proviantin umborð á trolaranum. Umboðsmaðurin, Robert Brockie, skrivaði eitt aftursvar, har tað

Eldri mynd av manning á Grand Fleet. Spurningurin er, um nakar froyingur er á myndini.